

1. Inleiding

De Afvalbrief van Staatssecretaris Atsma is op 25 augustus 2011 verschenen. Links en rechts hebben partijen zich al hierover uitgelaten. Hierbij de reactie/interpretatie van BRBS Recycling op deze Afvalbrief, die als een nieuw startpunt inzake afvalverwerking in Nederland gezien mag worden.

BRBS Recycling

De brief ademt recycling en voor een deel preventie. De Staatssecretaris wil van 80% recycling naar 83% in 2015. Dat lijkt niet zoveel, maar is toch in totaal bijna 2 miljoen ton afval dat in 2015 meer gerecycled moet worden.

De stem van BRBS Recycling klinkt in deze Afvalbrief duidelijk door, zoals te zien is in enkele in het oog springende zaken.

Zo heeft BRBS Recycling sinds de invoering van de term "nuttige toepassing" nadrukkelijk aangegeven dat die gesplitst dient te worden in recycling en verbranden (R1). Daarom is het goed te zien dat de Staatssecretaris daar gehoor aan gegeven heeft.

De door BRBS Recycling ingegeven motie van Vendrik "...met maatregelen te komen om hergebruik van materiaal aantrekkelijker te maken dan verbranding in AVI's met of zonder een R1-status" lost Staatssecretaris Atsma in door meer op recycling te sturen.

De uitdrukkelijke wens van BRBS Recycling om recyclinggranulaat ook met de nieuwe Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen niet meer als afvalstof te willen zien is woordelijk door de Staatssecretaris overgenomen.

Ten aanzien van de restfractie van grof huishoudelijk afval, waar BRBS Recycling een 'eenzame' strijd voert, staan de sinds 2009 niet aangepaste vergunningen van milieustraten nu midden in de schijnwerpers. De Staatssecretaris wil 270.000 ton meer grof huishoudelijk afval in 2015 gerecycled hebben. Dit betekent dat bijna een dubbel zo groot volume, dat nu nog verbrand wordt, gesorteerd dient te worden.

In hoofdlijnen schetsen wij u hieronder wat de Afvalbrief van Staatssecretaris Atsma voor de recyclingsector betekent.

2. Recycling van 80% → 83% in 2015

Dit betekent dat er bijna 2 Mton afval in 2015 meer gerecycled moet worden. Het grootste deel moet uit huishoudelijk afval komen, te weten 1 tot 1,5 Mton. Deze hoeveelheid dient voornamelijk weggehaald te worden bij de verbranders en de rest bij de stort. Daarnaast zijn er doelstellingen voor meer recycling van bouw- en slooafval en handel, diensten- en overheidsafval. Hieronder treft u een verdeling van de gestelde doelen.

Materiaal		Meer recycling	
		Relatief Percentage	Ton
Huishoudelijk afval 9 Mton	Kunststof verpakkingsafval	2	180.000
	Textiel	0,7	63.000
	Kleine electr(on)ische apparatuur	0,3	27.000
	Overig, met name GFT en Papier	5 tot 10	450.000 tot 900.000
	Grof huishoudelijk afval	3	270.000
Bouw- en slooafval (BSA) 25 Mton		1	250.000
HDO (KWD) handel-, diensten- en overheidsafval 6 Mton		5	300.000

Enkele opmerkingen:

Grof huishoudelijk afval

Aangezien 270.000 ton het resultaat van meer recycling moet zijn zal er dus, met de rendementen die er door sorteerbijbedrijven gehaald worden (50% tot 60%), tussen de 450.000 en 540.000 ton meer te sorteren grof huishoudelijk afval bewerkt dienen te worden in het jaar 2015. Een deel hiervan zal op de milieustraten gerealiseerd worden en een deel bij goed geoutilleerde sorteerbijbedrijven.

Bouw- en sloopafval

Het is nog onduidelijk of de Staatssecretaris met de 250.000 ton voor BSA bedoelt recycling van overgebleven bouwmaterialen of sloopafval.

Overigens lijkt deze doelstelling moeilijk te verifiëren. Studies geven aan dat de autonome groei van BSA al groter is. In de huidige marktsituatie is het echter moeilijk te voorspellen of en hoe groot de groei van BSA zal zijn. Daarbij ging de overheid in het LAP2021 nog uit van 95% "nuttige toepassing" (2006) en wordt in deze Afvalbrief uitgegaan van 98% "recycling" (2008)!

3. Stortbelasting

BRBS Recycling heeft in mei het initiatief genomen om een gezamenlijke brief vanuit de afval- en recyclingsector aan het kabinet te sturen, waarin gepleit wordt het hoge storttarief te behouden. Staatssecretaris Atsma heeft hier geen gehoor aangegeven, maar komt met een alternatief (lijkt het) door invoering van 14 stortverboden. Het gaat hier om:

1. Kwikhoudend afval;
2. Pcb houdende apparaten, voorwerpen en preparaten;
3. Vast fotografisch afval;
4. Dierlijke bijproducten en afgeleide producten;
5. Reststoffen van drinkwaterbereiding;
6. AVI-bodemassen
7. Reststoffen slibverbranding;
8. Reststoffen kolengestookte energiecentrales;
9. Zuurteer dat vrijkomt bij de petrochemische industrie;
10. Zwavelhoudend afval > 5% zwavel;
11. Grond;
12. Metalen;
13. Glas;
14. Textiel.

"Lijkt het", want met de invoering van deze stortverboden is het Ministerie IenM al twee jaar bezig. BRBS Recycling maakt zich dan ook grote zorgen dat met het afschaffen van de stortbelasting we weer terug zijn op het niveau van eind 2009 en wellicht erger.

Daarbij geeft de Staatssecretaris over asbestcement aan:

"Om het initiatief (denatureringsfabriek voor hechtgebonden asbestcement) te ondersteunen, wordt in de periode augustus-september 2011 onderzocht of hechtgebonden asbestcement kan worden toegevoegd aan de lijst van stortverboden van het Bssa. Als dit positief uitvalt, kan het stortverbod van kracht worden verklaard op het moment dat de denatureringsfabriek in bedrijf gaat. Dan zal tevens de minimumstandaard in het LAP voor deze afvalstroom worden aangepast."

Eerste berekeningen laten zien dat afschaffen van de stortbelasting een toename van storten tot gevolg heeft van meer dan 800.000 ton ten opzichte van 2010.

BRBS Recycling blijft daarbij alert positie van de (als gevolg van import van te verbranden afval) toenemende hoeveelheid bodemassen en hun positie in de grondstoffenmarkt.

BRBS Recycling blijft van mening dat de (hoge) stortbelasting gehandhaafd dient te blijven.

4. Grondstoffenrotonde

Onder de noemer van de grondstoffenrotonde zullen een aantal soms 'nieuwe' materialen extra aandacht krijgen om gerecycled te worden zoals textiel, fosfaat, elektrische en elektronische apparatuur en kunststof(verpakkings)afval.

Deze extra aandacht met een centrale rol voor de Rotterdamse haven moet een extra 'boost' geven voor deze afvalstromen.

Ten aanzien van het verpakkingsafval geeft de Staatssecretaris duidelijk aan geen onderscheid te zien in voor- en nascheiding, als de doelstellingen maar gehaald worden en zo geeft hij aan "... dat innovatie zoals bij nascheiding, tijd nodig heeft".

5. (Grof) huishoudelijk restafval

a. Huishoudelijk restafval

Atsma wil geen verbrandingsbelasting. Het enige dat hij hierover aangeeft is: "... dat de AVI's nadrukkelijker in het buitenland op zoek zijn naar brandbaar afval ...".

Echter door meer huishoudelijk restafval uit de AVI's te houden kan de druk op ander Nederlands afval toenemen, constateert BRBS Recycling. Tevens merken we op dat volgens fiscaal juristen de redenering van de Staatssecretaris - dat op AVI's met een R1-status geen verbrandingsbelasting geheven kan worden - een onjuiste is.

b. Grof huishoudelijk restafval

Grof huishoudelijk restafval wordt nog slechts voor een deel naar sorteerbebedrijven gebracht, terwijl het LAP dit sinds 2009 op grond van de door BRBS Recycling in 2009 geïnitieerde en aangenomen motie van Samsom vereist.

De Staatssecretaris heeft hier duidelijk aandacht voor en geeft zaken aan als actualiseringsplicht voor de vergunningen van milieustraten en de mogelijkheid dat de milieustraten gaan vallen onder het Activiteitenbesluit, waarmee een en ander direct geregeld is.

BRBS Recycling zal extra druk op het Ministerie uitoefenen om een en ander versneld gerealiseerd te krijgen. Per slot gaat het volgens het rapport van VROM Inspectie om 700.000 ton rest afval dat nog niet naar sorteerdere wordt afgevoerd. Voor de sector is dit een jaarlijkse inkomstenderving van meer dan 50 miljoen euro!

Een van de grote breekpunten is de 'zoektocht' van adequate milieustraten om zich positief te onderscheiden en om bij voldoende scheiding toch een AVI als minimumstandaard te mogen hanteren.

BRBS Recycling is van mening dat niet de omschrijving van een 'adequate milieustraat', maar de eis om de restfractie naar een sorteerbebedrijf te moeten afvoeren, de markt (milieustraat en sorteerder) tot maximale materiaal recycling dwingt.

Prettige bijkomstigheid daarbij is het feit dat een en ander veel eenvoudiger te handhaven is.

De Staatssecretaris geeft drie zaken aan:

1. Gemeenten moeten meer sturen op sorteren en vergunningen van milieustraten dienen te worden aangepast.
2. Er dient een richtlijn te komen met een beschrijving van de handeling 'sorteren'.
3. Er is nog onvoldoende richting over de 'gewenste wijze van sorteren en het oogmerk om daar zoveel mogelijk recycling mee te realiseren'.

Voor de markt van 'echte' sorteerdere is dit een kans om zich te onderscheiden. BRBS Recycling zal zich hierin duidelijk gaan profileren.

Daarbij memoreert de Staatssecretaris in het hoofdstuk "Verantwoordelijkheden en taken van overheden en bedrijven" nog eens duidelijk dat zowel de provincies als ook de gemeenten "... moeten zorg dragen dat afvalpreventie en afvalscheiding zich op een adequaat niveau bevindt bij de inrichting..." waarvoor zij het bevoegd gezag zijn.

6. Bouw- een sloopafval

a. Recyclinggranulaat in beton

Atsma vindt de toepassing van recyclinggranulaat in beton een goede vorm van recycling en een goed alternatief voor de toepassing als funderingsmateriaal.

De kanttekening die hierbij gemaakt dient te worden is dat in de door Atsma uitgevoerde studies (nog) geen rekening is gehouden met landgebruik. Wordt dat wel gedaan dan wordt zichtbaar dat de toepassing van recyclinggranulaat in beton milieuhygiënisch duidelijk beter scoort, ook in vergelijking met de toepassing van grind.

De door de Staatssecretaris gememoreerde regionale aanpak is reeds enige jaren mede op initiatief van BRBS Recycling en provincies in gang gezet. Node wordt gemist, aandacht voor opdrachtgevers (o.m. de overheid zelf) die hier een sterk stimulerende rol in kunnen spelen.

b. Einde-afvalstatus recyclinggranulaat

Atsma geeft aan:

“Tweede helft 2011: onder begeleiding van het Ministerie van IenM zal de Recyclingsector (lees BRBS Recycling heeft de eerste gesprekken reeds gevoerd), vooruitlopend op het Europees traject, een eigen set einde-afval criteria voor puingranulaat opstellen, waarmee kan worden bepaald wanneer puingranulaat geen afvalstof meer is. Hiermee wordt een administratieve lastenverlichting bereikt voor een afvalstroom van zo'n 22 miljoen ton, bijna een derde van de totale hoeveelheid Nederlands afval. Ruim 150 bedrijven hebben daar profijt van. Bij het opstellen van de criteria wordt aansluiting gezocht bij vergelijkbare ontwikkelingen in de UK en Vlaanderen”.

c. PVC

Doelstelling van Atsma is het bewerkstelligen van een toename van de inzet van gerecycled PVC.

Een aantal leden als ook BRBS Recycling zijn hier direct bij betrokken.

d. Bouwbesluit

De gememoreerde regeling die voorschrijft welke afvalstoffen bij het bouwen en slopen vrijkomen en gescheiden dienen te worden, wordt op het ogenblik opgesteld. BRBS Recycling voert samen met VERAS (slopersvereniging) gesprekken met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en IenM. Hierbij worden afspraken gemaakt over scheiden aan de bron en scheiden door goed geoutilleerde sorteerbeiden.

7. Vervoeren, inzamelen, handelen en bemiddelen

Atsma geeft aan:

“Eind 2010/begin 2011: het Ministerie van IenM heeft haar voornemens voor versoepeling van de verplichtingen aangaande de VIHB-lijst aan de branches kenbaar gemaakt en de reacties van het bedrijfsleven verzameld”.

De hieruit voortvloeiende regelgeving zal in de tweede helft van 2012 worden ingevoerd. Inmiddels liggen er afspraken over verbeterpunten:

- De beschikking wordt in plaatse van voor 5 jaar voor onbepaalde tijd afgegeven.
- Aannemers en hoveniers zijn vrijgesteld voor de uit eigen werkzaamheden vrijgekomen afvalstoffen tot 1000 kg, die met eigen vervoer naar de eigen inrichting of de inrichting van de inzamelaar worden afgevoerd.
- De eis van *kredietwaardigheid* komt te vervallen.
- *De eis voor vakbekwaamheid* komt voor inzamelaars en vervoerders te vervallen.

8. Wijziging van de omgevingsvergunning

Atsma geeft hierover aan:

“Als bedrijven hun productieproces willen aanpassen, door bijvoorbeeld een primaire grondstof te vervangen door een afvalstof, moet de (omgevings)vergunning van het bedrijf worden gewijzigd. Hetzelfde geldt voor experimenteren om bijvoorbeeld de gevolgen te testen van een eco-innovatie. Bedrijven geven aan dat de procedure die moet worden gevolgd voor een aanpassing van de vergunning, te veel tijd in beslag neemt. Dit kan namelijk oplopen tot 26 weken in de gevallen waarin de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing is.

Ik ga me hard maken om hier een verbetering in aan te brengen. Indien dit niet binnen de bestaande wettelijke kaders mogelijk is, zal ik onderzoeken of aanpassing van wetgeving mogelijk is en mij inzetten om dit proces op te starten.”

Bovenstaande helpt de afzet van gerecycled materiaal.

Daarnaast zal BRBS Recycling pleiten voor een aanpassing van de WABO inzake de huidige koppeling tussen milieuvergunning, bouwvergunning en legeskosten. Deze koppeling resulteert nu nog in praktijksituaties waarbij recyclingbedrijven door hoge legeskosten afzien van inschrijving, waardoor innovatie op het gebied van recycling geen kansen krijgt.